

U. 8438/2

Закордонне бюро Української Радикально-Демократичної Партії

136732/

Бюлетень ч. 2

114

Видання неперіодичне

1930

U 8438/2

ЗАКОРДОННЕ БЮРО

УКРАЇНСЬКОЇ РАДИКАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

БЮЛЕТЕНЬ

ч. 2

Лютий 1930.

ОД ЗАКОРДОННОГО БЮРА.

Закордонне Бюро постановило видавати більше-менше періодичний бюлетень партії. Потреба у власному друкованому органі відчувалася вже давно. Власно кажучи, партійний журнал, газета чи бюлетень, як вияв духовного життя партії, це необхідний атрибут кожної політичної організації, що хоче жити, розвиватися, впливати. Але емігранські умови не давали р.-д. партії матеріальної можливості, щоби спромогтися на власну пресу. Доводилося користуватися іншими емігранськими органами, в яких безпосередню й дуже близьку участь брали й тепер беруть члени нашої партії. Це-по-перше.

По-друге, знову ті ж самі емігранські умови довгий час дозволяли обходитися і без власного органу. Партійне життя на еміграції обмежувалось дуже вузьким колом суто-партійних інтересів. Питання, що вставали по черзі перед партією, часто бували дуже гакливими й значними, але всі вони були характеру загально-національного, загально-емігранського. Давати відповідь на них можна й треба було в рамках загально-національних, для чого могла служити й та преса, яка існувала в розпорядженні цілого емігранського загалу. Суто-партійні ж справи можна було розв'язувати на зборах партійних груп. Завдяки скупченості української еміграції по таких осередках Чехословаччини, як Прага й Подєбради, де перебувала більшість членів нашої партії, було можливим ставе єднання між членами, персональний обмін думок; на зборах груп вирішувалися питання партійної ідеології і тактики; на тих самих зборах подавалися потрібні для орієнтації загальні інформації

з життя на Україні, міжнародного, емігранського; там же члени партії наближалися один до одного, чим скріплялася міць і єдність нашої партії. В цьому було величезне значіння таких зборів і тому так гостро не відчувалася потреба власного друкованого слова, власного партійного органу.

Але за останні два роки, головним чином, у зв'язку з закінченням студій по високих школах, ці еміграційні осередки стали розпорозуватися. Роз'їжджаються люди по різних кутках Європи, на працю для здобуття собі кусня хліба. Роз'їжджаються й члени нашої партії. Подебрадська й Празька групи мали числом. І як що у них життя все ж таки іде по-старому, більш-менш нормально відбуваються збори, виголошуються доклади й подаються інформації, то ті члени нашої партії, яких доля одірвала од емігранського гурту, закинула десь самітними, туди, де не тільки що нема інших членів партії, але часто-густо не буває і взагалі українських емігрантів, такі члени партії позбавлені тепер можливості безпосередньо брати участь у партійному житті. І на обов'язку Закордонного Бюро, як центрального органу партії, лежить - вишукати ті можливості, щоби підтримувати духовний зв'язок з членами партії, підтримувати взаємний обмін думок, давати їм необхідні інформації. Це можливо зробити, лише маючи свій власний партійний орган. Не ходить, розуміється, про зовнішній вигляд цього органу. Обставини дозволяють нам поки що видавати лише літографований бюлетень в один аркуш. Ходить про зміст, про програму. Закордонне Бюро бере на себе видання бюлетеня. Воно має на сторінках цього бюлетеня подавати освітлення тих подій, що відбуваються чи то на Україні, чи на міжнародному полі, чи в колах української еміграції. Також усі постанови Закордонного Бюро, що мають значіння директивне або декларативне, містяться в цьому бюлетені. Партійні групи мають регулярно подавати інформації з їхнього життя, підтримуючи й поглиблюючи взаємний зв'язок між членами партії. Одночасно бюлетень має служити й для того, щоб на сторінках його дискутувалися питання ідеологічного порядку, проблеми нашої партійної ідеології і тактики. Провід у розробці цих питань натурально ляже на Закордонне Бюро. Але цим не можна обмежуватися. Багато, щоб і окремі члени партії, де б вони не перебували, брали активну участь у подібних

дискусіях, спричинялись би активною працею до того, що має бути голосом нашої партії. Безумовно, розміри бюлетеня-на перших, принаймні, порах - надто малі, щоби покладати на нього якісь ширші надії. Але він тоді лише виконає своє призначення в повній мірі, коли він буде органом не лише Закордонного Бюро, а й цілої партії. Лише тоді той духовний зв'язок, який так тяжко налагодити в емігранських умовах, знайде на сторінках цього бюлетеню свою реалізацію.

Тяжкий обов'язок покладений на нас долею. Не легкі ті умови, серед яких доводиться провадити свою працю. Але де-що й од нас самих залежить. Ми не повинні ні на хвилину забувати, що духовна, внутрішня єдність скріплює наші сили, полегшує нам боротьбу за наші ідеали. Бюлетень наш, що ми його починаємо видавати, має допомогти нам творити й підтримувати нашу єдність. Закордонне Бюро закликає всіх членів партії активно взяти участь у його починанні, в міру сил і можливостей укладаючи свою лепту до свого власного партійного органу.

Є. Гловінський.

НА ПЕРЕДОДНІ.

Як вказує нам історія чеських емігрантів часів Амоса Каменського, ці емігранти щодня очікували повороту на батьківщину, щодня сподівалися, що ось-ось зміняться умови, і вони повернуться додому переможцями. Не повернулися вони...

Історія еміграції за часів Великої Французької революції теж свідчить про те, що еміграція дуже часто не може зважити й вірно оцінювати моменти часу. Французькі емігранти теж і за Термідора й за Брюмера чекали й вірили в те, що дуже скоро прийде той час, коли їм буде дана можливість повернутися до рідної Франції. Дійсно, еміграція, та сама роялістська еміграція, що втекла із Франції ще перед стратою Людовика XVI, що сиділа в Кобленці, Лондоні і Петербурзі і брала участь у всіх війнах, які вела коаліція проти Франції, ця

еміграція повернулася через чверть віку після того, як почалася революція. Вони дочекалися не тільки що повороту, але й реставрації Бурбонів і заміни червоно-синьо-білого прапора французької революції на старий так ними улюблений королівський білий з лилеями прапор.

Ми реставрації не хочемо й до неї не змагаємося. Але ми хочемо, щоби те "нове", що зараз стоїть на місці колишньої Російської Держави, було заступлене "новішим", тим, контури чого намічались вже в незабутні для всіх нас роки нашої, української революції. Бо ми знаємо, що те "нове", що існує тепер, нове лише формою, зверхнім виглядом своїм. Ідея "російскости", що душила й гнітила наш народ на протязі поколінь, прийняла лише іншу назву, її звать тепер "більшевизмом", "комунізмом", "інтернаціоналізмом" - як хочете - зміст її залишився той самий, що й був за царату. Це ті самі - імперіалізм, вигиск, пригнічення народів, прикриті оболонкою нічого не вартих фраз з лексики Комуністичного Інтернаціоналу. Нам така "новина" непотрібна й непереносна, бо став уже свідомим наш народ, бо торкнулася вже його своїми крилами національна революція.

Ми не за реставрацію, ми - за революцію. Погромлена московськими ордами на полях Поділля, придушена по застінках Чека, приспана на деякий час фальшивою "українізацією", наша національна революція обірвала свій рух на півдорозі, не довершила своєї праці. Не довершила, але не замерла. Вона живе в українських душах і виявляє себе в українській праці і там - на цілому просторі Великої України, й тут, закордоном, на еміграції.

Коли ж зачнеться те відновлення, реалізація великого ідеалу, що поставила перед українцями їхня національна революція й що проголошений був 22 січня 1918 року?

Ми віримо - бо знаємо - що кінець більшевизму означатиме остаточний занепад колишньої Російської держави. Лише більшевики з їхніми гаслами інтернаціоналізму, з їхнім псевдо-Союзом "Совітських Республік", з їхньою єдиною на цілий той Союз сцентралізованою комуністичною партією, з їхнім ганебним терором, могли ще деякий час тримати в єдиному "неділимому" цілому велику імперію Сходу Європи й Півночі Азії. Жадна інша влада російська, як би вона того не хотіла /а що всі ці претенденти на росій-

ську владу цього дуже хотять, ми тех добре знаємо/ не зможе вже утримати ті відосередні сили, що народилися на весні 1917 року, ніколи не завмирали, навпаки, все буйніше розквітали, навіть за терористичного режиму ВКП. І тому, коли ми питаємо, коли почнеться продовження української революції, то це рівнозначно питанню: коли прийде кінець більшовизму?

Ми не думаємо тут у своїх прогнозах ставити які-будь терміни. До історичних подій, що приходять, може найліпше стосуються слова Св.Письма: "Не знаєте ні дня, ні години, коли Син Чоловічий прийде". І не про терміни тут мова. Мова про те, щоб означити ясно, чи та мета, до якої змагаємося, чи вона в межах нашого досягнення? Чи не є це замов у повітря, синій птах, якого спіймати не можна, рожева утопія, якою себе можна заспокоювати в гіркі дні емігранського поневір'яння?

Українській політичній еміграції загал, маси еміграції часто ставили закид: ви все, мовляв, передповідаєте кінець більшовизму; і в таборах, коли ми сиділи голодні і обдерті, нам казали, що "вже дух Хмельниччини віє над Україною"... Весна проходила за весною, а більшовики все стоять і не падають.

Моя стаття-спроба дати відповідь на ті закиди.

Ми можемо переоцінювати ознаки часу й терміни, ми можемо помилятися в ліпший для нас бік. І явна річ-помилялися. Але не треба забувати того, що в 1921 і 1922 роках більшовизм був дійсно дуже близький свого кінця. І про це говорила не тільки політична еміграція, а дуже обережні політики Західної Європи - такі як, наприклад, Каутський у своїй праці "Од демократії до державного рабства".

З обивательської точки погляду ліпше може було вже й тоді, ліпше й зараз, заспокоїти себе на думці, що більшовизм стоїть і стоятиме тривало аж до кінця віків; а нам треба, мовляв, думати про наше емігранське сьогодні, про те, як забезпечити себе в своїх емігранських злиднях, як пристосуватися до тих "нових" обставин, які стали для нас нашим справжнім життям. І як що й боротися-за наш ідеал, визволення України, то всі розрахунки наші вести *a la Congue* - на другу чи третю генерацію, що прийде здійснювати те, чого здійснити не пощастило нам.

Такі думки доводилося часто чути серед емігран-

ської маси.

На це я відповім, що "цим думкам ви не піддавайтесь і про ці слова всі позабудьте".

І це тому позабудьте, що я нагадаю про одну примітивну правду, яку завше повинен пам'ятати той, хто хоче ще змагатися, у кого не згасла ще воля до боротьби, хто хоче, одним словом, активно впливати на події. Нагадаю я її, приводячи слова найкрайнішого представника історичного матеріалізму. Коли вже й він визнав цю "примітивну правду", то це значить, що вона аксіомна. "Говорити, що ідеологи /себе то свідомі керманічі/ не можуть стягти руху зі шляху, означеного взаємним діланням середовища й матеріальних елементів руху, це значить забувати ту примітивну правду, що свідомість сама бере участь у цьому взаємоділанню, сама впливає на означення шляху, яким підуть події" /Ленін. "Іскра" ч.12, 6.XII.1901/.

Так от коли ми хочемо бути свідомими керманічами /а ми не тільки хочемо, але й мусимо ними бути/ то ми маємо ясно визначити с в о ї цілі і змагатися до них. Це нічого не значить, що наша роль у всетвітньо-історичному процесі ніби то надто маленька. Із волей і змагань окремих одиниць у процесі гетерогенії цілей і складається історичний шлях, яким ідуть світові події. Так чи інакше, в якійсь там одній ентій часті ми, українська еміґрація, впливаємо на події. Так чи інакше ми з'являємося одним із тих складників, в наслідок взаємоділання яких означається загальна рівнодіяна, якою має протікати історія. В цьому зміст і значіння історичної відповідальности не лише вождів, але й окремих одиниць і цілої маси. І тому треба змагатися до того, щоби бути складником додатнім, а не від'ємним, під кутом зору наших цілей і нашого ідеалу.

У нас-н а с ь о г о д н я єсть ясна ціль: поведення большевизму й відновлення нашої державности. До цієї цілі, коли ми хочемо бути виправданими перед історією, ми маємо скерувати всі свої зусилля. Знаючи, що сил наших не багато, що вони вичерпані довгою еміґранциною, ми мусимо сконцентрувати свою увагу й свої змагання л и ш е на цій цілі. Ми не можемо дозволяти собі люксус і розпоршувати свою енергію по різних інших ділянках еміґранської праці.

Ми не можемо також заспокоювати себе в обіймах обивательського світогляду, що, мовляв, уже 12 років ми чекали кінця большевизму-і все даремно. Ми змагалися й боролися як і тоді, коли під навалю ворогів примушені були залишити батьківщину; мусимо продовжувати свої змагання й тепер, коли большевизм, перемігши наче б то, всі перепони на своєму шляху, вступає в тринадцятий рік свого існування. Особливо тепер. Бо всі дані совітської дійсності свідчать про те, що й "матеріальні елементи руху" скеровують його в бажаному для нас напрямі.

Те, що большевики кинули Неп і в спішному порядку взяли до "реконструкції господарства на соціалістичних началах" означає для влади Сталіна такий заулук, із якого уже виходу нема. Можна ще було тягнути сім років той господарчий устрій, що одержав назву Непа. За рахунок певної господарчої волі для селянства й в дрібному приватно-господарському секторі можна було ще ледве-ледве підтримувати існування т.зв. цензової промисловости, що знаходилася в секторі соціалістичному. Можна було за хихацькі відсотки притягнути невелику кількість закордонних капіталів і потроху підготовувати обезкровлене совітське господарство. Але з Непом покінчено. Бо на ґрунті Непа "економічного" міг виникнути й розвинутися Неп "політичний". Довелося шукати порятунку в звороті до воєнного комунізму в політиці, в "соціалістичній реконструкції" в економіці. Але вже й тепер можна ствердити, що славнозвісна большевицька "п'ятилітка" провалилася, не дивлячися на весь галас, що очинили большевики з приводу "небувалих досягнень" першого року п'ятилітки. Ще не так давно большевицькі економічні часописи повні були бадьорими "на замовлення" вигуками про блискучі перемоги большевицького народнього господарства. Тепер, навіть у казенних большевицьких газетах проглядає хах-хах перед зривом усіх планів і розрахунків. Досить побіжно переглянути заголовки статей і гасла "Економической Жизні" і переконатися, що економічна руїна вже виступає назверх, що її вже заховати не можна. Беру перше ліпше число й знахожу: "Становище не поліпшується". "Бухгалтерські відчити й дійсність!" "В плодцентрі не гаразд". "Де плани перевозок вантажів для весняної с.-г. кампанії?" "Потрібні негайні і рішучі міри". "Великі колхози без планів посівкампанії". Або така характерна замітка: "Тому що цукрова промисловість, що вже за-

кінчила виробництво, значно п. і д. н. е. с. л. а / під-
креслення скрізь наше С. І. / собівартість, завдання
по з н и ж е н н ю собівартості для решти галу-
зів виробництва збільшуються до 11 1/2 % ". Комен-
тарів не треба!

Большевицьким даним взагалі вірити не можна.
Але все ж уже на сьогодні ми можемо ствердити, що
грандіозний п'ятилітній план остаточно зірваний.
Головні елементи цього плану не здійснені-собівар-
тість не знижена, продукційність праці впала, збіль-
шення кількості в руйнуючий спосіб відбілося на
якості продуктів. Так що коли й були, можливо, по
окремих ділянках певні досягнення, вони зведені на-
нівець цими невдачами головних установок плану.

Але в большевиків тепер нова турбота. Кинувши
промислові плани на проізволяще, вони ввійшли до
колективізації села. І коли промислові плани з їх-
німи шаленими темпами індустріалізації вели до ви-
черпання матеріальних сил країни, не створюючи від-
повідного еквіваленту, а тим посередньо вели до еко-
номічної руїни й катастрофи, то колективізація-це
є сама руїна й катастрофа. Що до руїницьких елемен-
тів колективізації, то це не ховають і самі боль-
шевики. Ім за всяку ціну треба знищити єдиного, що
залишився в живих, їхнього ворога-мільйонну масу
індивідуальних продуцентів-господарів-селян. Те,
що большевики називають "класовою боротьбою" з кур-
кульством, в дійсності означає війну проти всієї
маси селянської. А що в наслідок цієї війни має
безпосередньо йти економічна катастрофа, то це яс-
но для кожного, хто знає економічні закони, хто виз-
нається на тому, що економічні "перевороти" при-
ходять лише в наслідок довшої еволюції, ступневих
переходів із однієї системи в другу.

Чи означатиме економічна катастрофа катастро-
фу політичну?

На наше глибоке переконання-так. Большевицький
режим тісно пов'язав себе з господарчою політикою
і від цієї залежності йому не викрутитися. Еконо-
мічна катастрофа означатиме цілковиту ідеологічну
поражку большевизму, як системи. Правда, велика сила
в інерції і надто могутня зброя-терор. Але інер-
ція має значіння при великому розгоні, яким, напри-
клад, було для колишньої Росії 300-літнє пануван-
ня Дома Романових. А терор-він має значіння на по-
чатку революції, коли несуть нові ідеї, коли прого-

лошуються нові лозунги. Тепер, коли ідеї збанкрутували й коли лозунги й гасла вже нічого не говорять не тільки масі населення, а й самій комуністичній партії, терор більше не викликає страху, лише озлоблення й ненависть. А ці озлоблення й ненависть, що нагромаджуються в душах мільйонів людей, врешті при першій слушній нагоді приведуть до вибуху народнього гніву, до справжньої політичної катастрофи большевизму.

Я не зупиняюся на тих формах, в яких має прийти ця майбутня катастрофа. Лише повторю, що падіння большевизму знищить остаточно ті рештки звязків, що звязують Україну в єдине ціле з Російською державою взагалі, чи сьогодні-Совітським Союзом. І це означатиме початок нового періоду української революції, що гвалтовно була перервана десять років тому.

На передодні цих подій ми стоїмо тепер. І під кутом зору цих очікувань і цих змагань наших маємо ми будувати програму праці сьогоднішнього дня.

З ХРОНИКИ Р.-Д. ПАРТІЇ 1917 РОКУ.

Нижчеподані відомости беремо з книги: "1917 год на Киевщине". Видання Київського Комітету КП/б/У. Держвидат. 1928 р.

26 б е р е з н я /ст.ст./ 1917. Відбувся 3'їзд "Т-ва українських поступовців" /ТУП/, на якому ухвалено переіменувати ТУП у "Спілку українських автономістів-федералістів". Винесено резолюцію в справі автономії України: "Негайно всіма силами та засобами утворювати автономію України. Вжити заходів, щоб надати їй як найбільшого авторитету на організаційних зборах усіх груп людности України. Остаточну санкцію автономії перенести на установчі збори". Завданням ближчого часу 3'їзд визнав організацію місцевих сил, утворення виборчих комітетів на місцях, широке об'єднання народніх мас на ґрунті економічному, політичному й культурному.

6 к в і т н я /ст.ст./ 1917. Відкрився Український Національний Конгрес. Заслухано доклади: Д. Д о р о ш е н к а "Державне право й федеративні

змагання на Україні"; О. Ш у л ь г и н а - "Федералізм та домагання демократичної Російської республіки"; Ф. М а т у ш е в с ь к о г о - "Права національних меншостей та їх забезпечення". Всі докладчики-члени У. Р.-Д. партії.

7 к в і т н я /ст.ст./ 1917. Відкрилася перша нарада української Радикально-Демократичної партії. Ухвалено: 1/ відновити діяльність У.Р.-Д. партії; 2/ до скликання партійного з'їзду керуватися попереднім програмом. В склад У.Р.-Д. партії увійшли активні робітники Т-ва українських поступовців /ТУП/. Обрано тимчасовий Центральний Комітет партії, в склад якого увійшли: В.Віднов, Д.Дорошенко, С.Бфремов, Ф.Матушевський, А.Ніковський, В.Прокопович, О.Шульгин, С.Ерастов.

27 ч е р в н я /ст.ст./ 1917. Відкрилася конференція У.Р.-Д. партії. Конференція ухвалила змінити назву партії на "Українська партія Соціалістів-Федералістів". В політичній резолюції конференція висловила за федеративний устрій Росії: "Перебудова Росії на федеративну державу має пройти через Всеросійські установчі збори і через місцеві установчі збори, з яких кожні вироблять конституцію для своєї країни". По земельному питанню конференція висловила за те, щоби вся земля на Україні перейшла до кравого земельного фонду, яким має розпорятися український народ через свій Соїм та демократичні органи місцевого самоврядування. Всі борги ж, що обтяжують землю, перебирає держава. Землі казенні, удільні, церковні, монастирські, мійські і тих приватних власників, що одержали землю даром, переходять до земельного фонду без викупу. Інші власники одержують відшкодування в розмірі затрачених на землю коштів. /Постанови конференції взято з "Кіевской Мысли", джерела непевного й неповного.

25 л и п н я /ст.ст./ 1917. Підрахунок голосів, поданих при виборах до Мійської Думи м.Києва. Українська партія С.-Ф. одержала на свій список 1060 голосів і провела 1 делегата в Думу. /Блок рос.с.-д., с.-р. і Бунда провів 44 делегати, блок укр.с.-д. і с.-р. провів 24 делегати.

З ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОННОГО БЮРА.

Постанови Закордонного Бюра від 20 грудня м.р.:
1/ вислати до Міжнародного Об'єднання Радикальних і Демократичних партій протест з приводу арештів на Україні /протест уміщений нижче/;
2/ вислати подяку сенаторові Сп.Шт.Півн.Америки Коплендові за його акцію в справі визнання незалежності України.

Постанови від 31 січня ц.р.:
1/ скликати Конференцію членів Центрального Комітету з участю представників партійних груп на Зелені Свята /в початку червня/;
2/ в справі Нансеновських пасів Закордонне Бюро пропонує членам партії утримуватися від одержання цих пасів, коли в них не буде зазначено про українську національність власника.

II лютого святковано було 30-ліття заснування Революційної Української Партії; на ювілей Голова Закордонного Бюра привітав збори наступною промовою:

Закордонне Бюро УРДП вітає ініціативу Ювілейного Комітету урядити урочисту академію, присвячену шануванню 30-ліття заснування РУП.

Поява цієї партії на українському політичному обрії мала велике значіння як для того часу, так і для пізнішої доби. Політичні партії увесь час не переривали свого існування на Україні, але РУП була першою революційною партією після довшого періоду, коли революційних партій не було на нашій батьківщині, - аж од часу Кирило-Методієвського брацтва, за винятком хіба що революційних спроб, виявлених у 60-х роках утворенням козачих курінів у Києві тими людьми, які потім стали гордоцями так званої Старої Громади. Поява РУП перервала інерцію політичної тиші на Україні, що хмарою висіла над нашим народом за останні десятиліття XIX століття, - з причин, відомих усім. Утворення РУП було виявом того, що на Україні не замерла воля до незалежного національно-державного існування, що народилися в надрах українського народу нові сили, що нові кадри бойців виходять на бо-

ротьбу за волю й долю своєї батьківщини. Вийшла РУП у довіта, блиснула вогником на темному небі, але вогник той вказував на те, що вже "сонце йде і за собою день веде".

Полява РУП була благодотворним фактом. Була вона не однородною складом своїм, і дала тому початок різним політичним напрямам, що вирости, консолидувалися у її надрах, перетворившись потім у політичні партії. Учасників РУП, що існувала лише п'ять літ, бачимо потім на всіх ділянках українського політичного життя, і, здається, всі вони донесли й до сьогоднішнього дня волю до боротьби й до революційної творчості, що запалила їх юнацькі душі 30 літ тому назад.

Традиція РУП донесена до наших днів, і пересякла вона маси української інтелігенції, проникла й до широких мас нашого народу. І це-добро й надія для України. Бо не закінчилася ще й сьогодні українська революція, не довершена ще наша революційна творчість. Хай горить святий вогонь тієї творчості в усіх українських серцях, бо потребує його Україна й сьогодні, а ще більше-потрібувати-ме завтра!

ДО

МІЖНАРОДНОГО ОБ'ЄДНАННЯ

РАДИКАЛЬНИХ І ДЕМОКРАТИЧНИХ ПАРТІЙ.

Як відомо, у наслідок революції 1917 р. Україна визволилась з під московського ярма й стала незалежною демократичною республікою. Українська Республіка була визнана *de facto* і *de jure* багатьма європейськими державами, в тому числі і ССРСР. А після того в початку року 1919 більшовики оголосили Україні війну. Після двох літ збройної боротьби з перемінним успіхом, використавши свою переважачу силу, Москва перемогла Українську Республіку й окупувала її територію. Тому Україна протягом майже цілого останнього десятиліття знаходиться під окупацією московської більшовицької влади. За весь час більшовицького панування Україна підлягає найтяжчому економічному висискуванню, грабунку її про-

дуктивних сил і самому жорстокому терору над її населенням, яке не хоче скоритися перед окупаційною владою і веде з нею вперту боротьбу всіма доступними йому засобами. Під впливом цієї боротьби Московська окупаційна влада мусила була визнати Україну самостійною Східською Українською Республікою, якій, згідно конституції 1922 року СРСР, застережено право, - що, правда, не має жадного реального значіння, - вийти з цього Союзу. Разом з тим вона примушена була піти на значні уступки в напрямку національно-культурного розвитку України що-до прав української мови, науки, містечтва і т.ін. Але всі ці уступки робилися в межах загального більшовицького режиму під пануванням московської комуністичної партії і в надії остаточно опанувати Україну через її українську філію.

Останні роки наявно довели всю безпідставність цих надій. Українська комуністична партія як з її початку, так і тепер залишилася чужим, неприйнятним українським населенням утвором адміністративно-чекістського характеру, і всі спроби через українізацію надати їй український вигляд не привели ні до яких наслідків. Разом з тим все зростав систематичний опір українського народу окупаційній владі, і все зростав національний свідомий рух у тому загально-людському європейському напрямкові, що завжди характеризував українське національне відродження.

Ця безнадійність становища Московської більшовицької влади на Україні стала зовсім небезпечною для неї в останній рік: як під впливом фінансової і господарчої кризи, так і в наслідок внутрішнього розкладу комуністичної партії її загальне становище остаточно захиталося. Не маючи ніякої опори ні в жадній верстві населення України й тримаючися лише одним насильством, Московська влада підсилила терор на Україні до нечуваних розмірів і ступнів жорстокости, скерувавши його проти тих елементів, які вона вважає для себе особливо ворожими й небезпечними.

В першу чергу свої удари вона спрямувала проти українського селянства, яке своїм індивідуальним господарством, відданістю ідеї власности на землю являлося весь час найбільш органічним супротивником комуністичного режиму. Тисячі українських селян арештовуються, розстрілюються без суда, засила-

ються, моряться в тюрмах. Особливо це захливе знуцання над селянством набрало хорстоких нечуваних форм з того часу, як по наказу московського диктатора Сталіна проголошено відому колективізацію сільського господарства, при якій все селянство мусить бути переведено на становище кріпаків у складі колективних господарств.

Не меншу увагу звернула Московська влада також на українську національну церкву та українську інтелігенцію, ввахаючи їх за носіїв справжньої європейської культури, несумісної з тими формами старої азійської деспотії, якими користується ця влада, що іменує себе соціалістичною. Як українська національна церква, так і українська інтелігенція в умовах большевицького режиму мусила була обмежитись працею на суто-нейтральному ґрунті, уникаючи яких-будь політичних елементів у своїй роботі. Але діячі і робітники цієї категорії на своє нещастя позбавлені також того духа камства, підслівності, які при большевицькому режимові являють єдині гарантії недоторканости. Залишаючися лояльними до влади, вони робили свою працю сумлінно й чесно, й цього було досить, щоби проти діячів української церкви, науки, письменства об'явлено похід, в наслідок якого большевицька чека організує процес-монстр, що загрожує смертю найкращим українським діячам на чолі з академиком і довголітнім віце-президентом Академії Наук С.Єфремовим та В.Чехівським, чільним провідником української національної церкви. Поруч з цими головними особами притягнуті до цього процесу проф. історії І.Гермайзе, директор гімназії І.Дурдуківський, письменник А.Ніковський та безліч менш відомих людей з інтелігенції, особливо з українського вчительства.

Готується плановий погром української інтелігенції, яка чесно й мужньо переводила культурну працю на благо свого народу. Готується цей погром з використанням самих брудних і провокаційних метод. Оскарженням закидається участь у протидержавній організації терористичного характеру, що мала метю ліквідацію большевицького режиму, відділення України й заведення там європейського політичного ладу. Ніяких певних фактів, які б підтвержували це обвинувачення, не наводиться та і не може бути наведено, бо всім, в тім числі і большевицькій владі, відома абсолютно аполітична, виключ-

но культурна праця обвинувачених, що весь час ки-
ли під невсипучим доглядом чека.

Разом з організацією процесу в той спосіб, що
в ньому відсутні елементарні гарантії правосуддя,
більшевицька влада інсценує різнородні демонстра-
ції співчуття їй з боку наче б то елементів ук-
раїнського суспільства, в яких вони висловлюють
свою подяку більшевицькій чека за те, що вона так
"чесно" виконує свої обов'язки. З часів відомого
"Ave, Caesar, meriti te salutant" "істор-
рія не знала більш ганебних і безсоромних виявів
знуцання над людськими почуваннями.

Закордонне Бюро УРДП, яка в своїй діяльності
завше прагнула до того, щоб завести на Україні дер-
жавний лад, заснований на принципах європейської
демократії, не може не протестувати проти цього
нападу на вічні святі права людини й нації. Не мо-
же не протестувати проти такого нелюдського зну-
цання над нашим народом московських окупантів та
нищення його найбільш цінних людей. Тим більше,
що багато із заарештованих є бувшими членами УРДП:
академик С.Сфремов-довголітній голова Центрально-
го Комітету партії, А.Ніковський і І.Дурдуковський
були активними членами партії. Ми кажемо-бувши, бо,
як відомо, в умовах більшевицького режиму партії
заборонені, і названі особи примушені відійти від
політичної роботи.

Але ми вважаємо нижче своєї гідности направля-
ти свій протест до тієї кампанії карних міжнарод-
них бандитів, які тимчасово панують на Україні, і
направляємо до Міжнародного Об'єднання тих пар-
тій, що стоять, подібно нашій партії, на однаковому
розумінню прав людини, нації і керуються в своїй
діяльності рідними нам ідеями волі, різности й бра-
терства. Цей протест ми передаємо нашим односту-
пцям в певній надії, що він у них зустрине й спів-
чуття й підтримку на міжнародній арені.

Цей протест ми підносимо також в повній вірі
в те, що які б нелюдські засоби більшевицька влада
не уживала в боротьбі з нашим народом, вона не здо-
мить його непохитної волі до державної незалежно-
сти на засадах європейської демократії.

Закордонне Бюро
Української Радикально-Демократичної Партії.

З ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ ГРУП.

П р а з ь к а г р у п а. Діяльність групи по-лягала в щомісячних зібраннях, на яких обговорюва-лися справи порядку денного, встановленого постано-вом Центрального Комітету партії, а також справи місцевого значіння з життя партії і української еміграції. За минуле півріччя відбули в рядів гру-пи й партії: помер А.С.Маршинський, виїшли-Є.О. та К.В. Лоські. 1. лютого відбулися річні загальні збо-ри групи, на яких переведено вибори президії. Обра-но на Голову А.І.Яковлева, на Заст. Голови /він же й скарбник/ І.І.Мірного, на Секретаря В.М.Дьяконен-ка. До Ревізійної Комісії обрано: І.М.Кабачкова, П.Д.Пархоменка, Хв.Т.Слодецького; представником до Закордонного Бюро-Хв.П.Слюсаренка. Асигновано на фонд ім.Є.Х.Чикаленка при Укр.Акад.Комітеті 100 кор. ч.

П о д е б р а д с ь к а г р у п а. В листопаді м-ці м.р. відбулись вибори президії групи. Обрано: на Голову Є.О.Гловінського, на Заст. Голови /він же й скарбник/ Б.М.Лисянського, на Секретаря П.О.Козир-ського; до Ревізійної Комісії обрано: В.Хв.Кучерен-ка й М.С.Косюру. З того часу група відбула чотири засідання, при чому на засіданнях 3-10 грудня м.р. К.А.Мацієвич прочитав доклад-"Перспективи упадку більшовизму", на який було запрошено членів Подєб-радської колонії.

О р г а н і з а ц і я п а р т і ї в П о л ь щ і. 26 січня ц.р. у Варшаві відбувся з'їзд членів партії, що перебувають у Польщі. Вибрана нова пре-зидія організації в наступному складі: Голова-В.О. Туник, заступники Голови-Ю.Ф.Матушевський і Є.О.Чер-нявський, Секретар-Г.О.Скубій.